

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till namngivningsnämnden

Datum:
2024-01-22

Diarienummer:
NGN-2024-00008

Handläggare:
Weronica Öhrt, Anders Ågren

Synliggörande av nationella minoriteter i Uppsala kommuns namngivningsprocess

Förslag till beslut

Namngivningsnämnden beslutar

1. **att** namngivningsnämnden etablerar former för regelbundna samråd med de fem nationella minoritetsgrupperna i kommunens namngivningsfrågor i syfte att synliggöra och stärka de nationella minoriteterna i namngivningsprocessen, samt
2. **att** namngivningsnämnden tar fram en ny riktlinje som innebär att minoritetsspråknamn tas i beaktning i namngivningsprocessen.

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att det minoritetspolitiska arbetet ska beaktas i namngivningsprocessen. Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att namngivningsnämnden etablerar former för samråd med de olika minoritetsgrupperna samt att namngivningsnämnden inför en ny riktlinje som innebär att minoritetsspråknamn tas i beaktning i namngivningsprocessen. Uppsala kommun har som mål att ligga i framkant i Sverige när det gäller det minoritetspolitiska arbetet. Genom att beakta de fem minoritetsgrupperna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i namngivningsprocessen för offentliga platser såsom kvarter, gator, vägar, broar och allmänna platser synliggörs grupperna i stadsbilden. I och med detta fortsätter Uppsala kommun att främja de nationella minoriteternas rätt till sitt språk, sin kultur och rätten till delaktighet och inflytande i linje med minoritetslagens syfte.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen.

Föredragning

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag skapar förutsättningar för namngivningsarbetet att bidra till att stärka den kulturella identiteten och säkra de kommande generationernas språk, kultur och delaktighet. Att beakta de nationella minoriteterna i namngivningsprocessen bidrar inte bara till ett synliggörande för minoriteterna själva utan också för Uppsalas alla invånare.

Det finns fem nationella minoriteter i Sverige: judar, romer, samer (urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, de samiska språken, finska och meänkieli. Enligt lagen (2009:724 om nationella minoriteter och minoritetsspråk) har de nationella minoriteterna särskilda rättigheter och samtliga kommuner och myndigheter har särskilda skyldigheter att uppfylla dessa. I Uppsala kommun bor och verkar människor från alla nationella minoriteter. Det finns tre huvudområden, så kallade grundskydd, i minoritetslagen: rätten till information om minoriteternas rättigheter, rätten till sitt språk och sin kultur samt rätten till delaktighet och inflytande (samråd) i frågor som berör dem. Kommunerna och regionerna är också skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. I Uppsala kommun finns detta återgivet i bland annat handlingsplanen för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism och genom särskilda åtgärder i mål- och budget.

Syftet med minoritetslagstiftningen är att säkerställa att de nationella minoriteterna ges möjlighet att utöver att tillägna sig, bruka och utveckla sitt modersmål även utveckla en egen kulturell identitet och kunna överföra sin kultur till nästa generation. De nationella minoriteterna ska ges reellt inflytande i frågor som berör dem, exempelvis genom samråd.¹ Genom att beakta och synliggöra minoritetsgrupperna i namngivningsprocesserna för offentliga platser såsom kvarter, gator, vägar, broar och allmänna platser stärker Uppsala kommun ytterligare sitt minoritetspolitiska arbete. Minoriteternas kulturella identitet stärks därigenom och synliggörs både för nuvarande och kommande generationer och sprider även kunskap till allmänheten. Genom att etablera former för årliga samråd med minoriteterna i namngivningsprocessen säkerställs gruppernas delaktighet och inflytande.

Förslaget till beslut att särskilt synliggöra de nationella minoriteterna i namngivningsprocessen stärker Uppsala kommuns minoritetspolitiska arbete i de skyldigheter kommunen har att främja de nationella minoritetsspråken, den kulturella identiteten och delaktighet och inflytande. Det stämmer även väl överens med Namngivningsnämndens grunduppdrag i att öka samarbete med föreningar, göra fler invånare delaktiga i namngivningsprocessen, nå fler grupper av invånare via dialoger och bredda kontaktytorna för invånarinflytande. Det stämmer även väl överens med nämndens fokus att namngivning ska spegla mångfalden.

Uppsala kommun bedriver ett aktivt och främjande minoritetsarbete på många olika sätt inom olika verksamheter, så som kultur, skola och äldreomsorg och involverar minoriteterna regelbundet genom samråd. Genom att tydliggöra att de nationella minoriteterna beaktas i namngivningsprocessen lyfts arbetet ytterligare och bidrar till ett synliggörande för Uppsalas alla invånare.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att namngivningsnämnden etablerar former för årliga samråd med de fem nationella minoritetsgrupperna i kommunens namngivningsfrågor i syfte att synliggöra och stärka de nationella minoriteterna i namngivningsprocessen. Dessa samråd kan ske inom ramen för redan befintliga årliga samråd som kommunledningskontoret bedriver med de olika minoritetsgrupperna och innehålla dialog kring hur namn hämtade från de officiella minoritetsgrupperna kan beaktas i namngivningsprocessen.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår vidare att namngivningsnämnden antar en riktlinje som innebär att minoritetsspråknamn tas i beaktning i namngivningsprocessen.

Ekonomiska konsekvenser

Etablerandet av rutiner för årliga samråd samt införandet av en riktlinje medför i sig inga ekonomiska konsekvenser för förvaltningen.

Jämställdhetskonsekvensanalys

Jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i all verksamhet i kommunen. Namngivningsnämnden säkerställer en jämn könsfördelning i namngivningsprocessen genom att i första hand hedra kvinnor i exempelvis memorialnamn. I och med Namngivningsnämndens grunduppdrag och jämställdhetsintegrerade arbetssätt och riktlinjer synliggörs därför särskilt kvinnor ur minoritetsgrupperna i det offentliga rummet och staden. För att ytterligare säkerställa den kvinnliga representationen och för att ge kvinnor ur minoritetsgrupperna reellt inflytande i namngivningsprocesserna bör i samråd särskilt kvinnor ur minoritetsgruppernas perspektiv och åsikter inhämtas och beaktas.

Barnkonsekvensanalys

Barn får se förebilder från sin minoritetsgrupp representerade i staden och det offentliga rummet vilket kan stärka och främja barnens kulturella identitet, medvetenhet och kunskap om minoriteternas historiska arv. För att ytterligare säkerställa barnets representation och för att ge barn ur minoritetsgrupperna reellt inflytande i namngivningsprocesserna bör i samråd särskilt barn ur minoritetsgruppernas perspektiv och åsikter inhämtas och beaktas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 22 januari 2024

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Stadsbyggnadsdirektör